

Ese de dóve ori in septemana:
Joi-a si Dominec'a.

Pretulu de prenumeratiune:

pre anu intregu . . . 6 fl. v. a.
" diumetate de anu . . . 3 fl. v. a.
" patrariu de anu . . . 1 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

pre anu intregu . . . 9 fl. v. a.
" diumetate de anu . . . 4 fl. 50 cr.

LUMINA.

Fóia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Correspondintiele si banii de prenumeratiune se se adreseza de a dreptulu: Redactiunei „Lumina” in Aradu, cancelari'a episcopésca. Pentru publicatiunile de trei ori, ce contienu cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sime garmond) tacs'a e 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl. éra mai sus 5 fl., intielegendu-se intr' aceste sume si timbrulu. — Pretulu publicatiuniloru se se anticipe

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

PARTE OFICIALE.

Nr. 1421.
349. sol.

Tuturoru p. t. inspectori cercuali de scóle in districtulu Consistoriului rom. ort. din Aradu.

Escelenti'a Sa D. ministru de cultu si de invetiamentu publicu, sub 2. noyembre a. c. Nr. 30,479 aréta cumca, cu oca-siunea caletoriei ce au intreprinsu de unadi prin tiéra, au gasitu multe scaderi in edificiele scóleloru.

Innaintea de tóte, Escelenti'a Sa pominesce despre institutele de invetiamentu si de educatiune ce sunt in monastiri. In aceste monastiri, pentru curatién'a din jurulu edificiuului si pentru curatién'a localitatiloru de invetiamentu — dice D. ministru cá — nu se póta defeliu nici o grige, séu cá fórté putiena, séu cá nu de ajunsu. Scolarii sunt prea indesati, si in loculu aerulu ce-lu consuma capeta unu aeru coruptu, carele din locurile laterali pe-trunde prin ambituri si pana in localitatele de invetiamentu, in cátu nu este mirare daca morburile de *scrofule*, ce se aréta in mare mesura, se estindu si se desvólta inca in sangele scolari-loru, precum Escelenti'a Sa s'au convinsu in persóna.

Acestu Consistoriu nu are institute de invetiamentu incorporate in monastiri. Daca totusi aduce la cunoscenti'a P. T. DTale acése reflexiuni ale Dlui ministru de invetiamentu, se face acést'a pentru cá *multi ortodossi áau prunciu loru, mai vertos fetele, in monastiri de alte confessiuni la educare.* Deci P. T. DTa, la tóte ocaziunile, si a nume in *sinódele protopresbiterali*, vei aretá reulu la carele acei ortodossi espunu inca si sanatatea fetiteloru loru, candu le trimitu in monastiri, ce sunt de feluulu celoru amintite de D. ministru.

In dorinti'a ce o nutrimu pentru cultivarea genulu femeescu nu este iertatu a se uitá privintiele ce cauta se le avemu pentru sanatatea acestui genu, cá sanatatea este bas'a prima a fericirii.

Scopulu parintiloru este, precum nu ne indoimu, a castigá fetiteloru loru o educatiune asia, ca ele despre partea reala se fie sanetóse si casnice, éra despre partea morala ortodosse bune si romane. Adeca, nu ne indoimu cumca dorinti'a parintiloru este ca fetitielu loru sa devina cu timpulu — precum ne invétia unu educatoriulu alu natiunei nóstre, Ioane Vacaresculu, — se devina socii, cari cérca marirea loru in barbatii loru; si mame, cari cérca binecuvéntarea loru in fiii loru.

Fiindu asia, apoi pentru ajungerea acestui scopu si pentru realisarea acestei dorintie a parintiloru, nu este si nu se póte gasi altu medilocu, de cátu se infintiamu insine scóle superióre proprie pentru fetitielu romane si ortodosse.

In acésta direptiune vei nisui P. T. DTa in sinodulu protopresbiteralu, la care voi asterne caus'a intru intielesulu Statu-tului Organicu §. 50. puntulu 3. A nume, Te vei folosi de sesiunea ordinaria a sinodulu protopresbiteralu, carea va avé locu in lun'a lui fauru ce vine, de dupa §. 45. din Statutu. Éra despre resultatulu activitatii P. T. DTale desvóltate in acésta privintia, vei asterne Consistoriului raportu pana in lun'a lui martiu ce vine.

Consistoriulu acést'a trage sperantia tare cumca sinódele protopresbiterali vor intielege marea importantia a rolei ce se vine sociei si mamei romanesci in lucrulu pentru educarea natiu-nei. De acést'a, sinódele amintite vor implini cu puntualitate detorintiele ce li impune Statutulu.

De reulu starii materiali, sinódele nu se vor puté substra-ge de la acésta detorintia. Nu se vor puté substrage, pentru cá aceste pretensiuni ale educatiunei feteloru sunt fórté modeste si putiene, prin urmare usioru de implinitu. Dar mai vertosu nu se vor puté substrage sinódele protopresbiterali pentru aceea, cá daca Halmagiulu, unde sunt locurile materialminte cele mai

sermane in acésta diecesa, — si-au infintiatu degiá de multu s sustiene o scól'a superióra pentru fete, cu atát'a mai vertosu potu face acést'a protopresbiteratele cari in privinti'a materiala sunt de parte innaintea Halmagiului, inzestrate si favorite despre tóte ramurile agriculturii.

Intre asemene cercustantie, o sfiéla religiósá-morala va opri pe sinódele nóstre protopresbiterali de a responde Consis-toriului cá nu potu se infintieze scólele ce se receru pentru fetitie. Se voru sfií a negá, parte pentru cá au oblegaminte sacre din Statutu, parte pentru cá vor audí fratii din Zarandu.

In acésta convingere ascépta Consistoriulu hotaririle sinóde-loru protopresbiterali.

Venindu la scólele elementarie poporali, citat'a scrisóre mi-nisteriala dice cá sunt scunde, pucinu luminóse, nu se potu ventilá, scaunele sunt necorespondietórie si in multe locuri asie-diate reu, — totu atáti factori cari, impreuna cu aerulu celu co-ruptu, ruinéza sanatatea tinerei generatiuni. Aceste scaderi trebu-escu delaturate. Din scóla si din jurulu scólei se se indeparteze veri ce necuratiénia, éra localitatea de invetiamentu se fie ven-tilata de mai multe ori in di; — a nume, unde scolarii sunt fórté multi in proportiune cu spatiulu, e bine ca ventilarea se se intemple in fiecare óra, daca permite anutimpulu. Pentru lumina-re, ferestrele au se fie destulu de mari; lumin'a se nu vina des-pre dóe laturi, nici se li vina scolariiloru dreptu in ochi, ci de-spre partea stanga, si conformu acestei recerintie se se asiedie si scaunele. A nume ceea ce privece scaunele, sanatatea si bu-n'a desvóltare corporala a scolariiloru recere neaperatu ca aceste scaune de scóla se fie amesurate etatei si marime corpulu sco-lariulu. Scaunele vechi si necorespondietórie se se scóta din scó-la si in loculu loru se se asiedie altele nóue, conformu recerin-tieloru, ca se nu se dauneze bun'a desvóltare naturala a corpulu.

Preste totu, nisuinu P. T. DTa delaturarea scaderiloru indegetate de D. ministru, vei procede in acésta privintia con-tormu instructiunei consistoriali ce pentru inspectori s'au emisu de aici la 15. noyembre a. c. Nr. 1477/347. scl., in carea instruc-tiune la §. 14. se aréta pre largu recerintiele edificieloru de scóla.

Datu din siedinti'a senatulu de scóle, tienuta in Aradu la 7. decemvre v. 1873.

Consistoriulu rom. ort.
Presiedinte substitutu:
Andrei Papu m. p.
Protosineclu.

PARTE NEOFICIALE.

Afaceri comune bisericesci fundatiunale ale die-ceselor de Aradu si Caransebesiu.

II.

Protocolu

(luatu in 13/25. Noyembre, 1873. si diu'a urmatória.)

Despre predarea si primirea fonduriloru comune bisericesci ale dieceselor de Aradu si Caransebesiu — conformu decisulu adusu in siedinti'a plenaria a Epitropiei provisoria din 12/24. Noyembre a. c. fiindu de faci'a Escelenti'a Sa inaltupreasantitu-lu Domnu Archiepiscopu si Metropolitu Procopiu Ivacicovicu; membrii Dr. Atanasiu Siandoru, Georgiu Vasilevicu, Iulianu Ian-culescu totodata si controloru, Ioanu Popovicu Desseanu juriscon-sultu, Ioanu Moldovanu contabilu si Petru Petrovicu notariu.

Escelenti'a Sa parintele Archiepiscopu si Metropolitu ca presiedinte si totodata cassariu alu Epitropiei provisoria, — avendu pana acuma sub nemedilocit'a sa ingrigire si chivernisire fondu-rile comune bisericesci, — dupa cum acelea s'au primitu de la

Carlovetiu prin aci sub A) alaturatului conspectu, — in presinti'a subscrisei comisiuni emise *preda*, si substituitulu presiedinto si cassariu *Dr. Atanasiu Siandoru*, cu contabilulu *Ioanu Moldovanu* sub raspunsabilitate *primescu* urmatóriele papire de valóre, si anume:

I. Ale fondului comunu bisericescu.

1. Obligatiunea lui <i>Ioanu de Mocioni</i> de datulu 30 Martiu 1844, despre sum'a de 40,000 fl. mon. conv. séu	42,000 fl. v. a.
2. Obligatiunea ér a lui <i>Ioanu de Mocioni</i> de datulu 30. Martiu 1854. despre 29,000 fl. mon. conv. séu	30,450 " " "
3. Obligatiunea lui <i>Ioanu de Mocioni</i> de datulu 30. Martiu 1854. despre 50,000 fl. mon. conv. séu	52,500 " " "
4. Obligatiunea lui <i>Ioanu de Mocioni</i> de datulu 30. Martiu 1853. despre 16,000 fl. mon. conv. séu	16,800 " " "
5. Obligatiunea <i>Dómnei Ecatarin'a de Mocioni</i> de datulu 6. Iuniu 1871. despre	60,000 " " "
6. Alui <i>J. D. Nicolics</i> de datulu 25. Aprile 1856 despre 20000 fl. mon. con. séu.	21,000 " " "
7. Alui <i>Ioanu</i> si <i>Alessandru Panaiotu</i> de datulu 17. Ianuariu 1859 despre.	6,000 " " "
8. Alui <i>Mihailu Schevics</i> de datulu 8 Septemv-re 1858 despre 18,000 fl. mon. con. séu	18,900 " " "
9. Obligatiunea desarcinarii de pamentu de datulu 1 Maiu 1854 Nr. 142 (rurala de statu).	10,500 " " "
10. Obligatiunea desarcinarii de pamentu de datulu 1. Noemvre 1854 Nr. 143 (rurala de statu).	10,500 " " "
11. Obligatiunea desarcinarii de pamentu de datulu 1. Noemvre 1854 Nr. 102 (rurala de statu).	5,250 " " "

tóte trei aceste cu câte patru cupóne esolvinde la 1. Maiu si 1. Noemvre 1873.

12. Obligatiunea dlui Episcopu si a consistoriului din *Cavansebesiu* de datulu 1. Septemvre 1873. despre imprumutulu de — — — 3000. fl. v. a. di: *dousprediece obligatiuni in valóre de* — 276,900. fl. v. a. adeca: *doue sute sieptediecei si siese mii nóue sute florini valuta austriaca.*

II. Ale asia numitului „fondus instructus episcopatus aradiensis.“ si anume:

1. Obligatiunea lui <i>Thimoteiu Gyurics</i> de datulu 26. Maiu 1859. despre sum'a de — — —	2,280. fl. v. a.
2. Alui <i>Ioanu Panaotovics</i> de datulu 24 Septemv-re 1863. despre	1,500 " " "
3. A <i>Juditei Nicolics</i> de datulu 5 Decemv-re 1865. despre	600 " " "
4. Alui <i>Spiridonu Kussevics</i> de datulu 24 Iuliu 1868 despre	2,000 " " "
5. <i>Georgiu Popovicu</i> de datulu 10 Iuniu 1868 despre	600 " " "
6. A <i>Barburei Varg'a</i> de datulu 5 Decembre 1870 despre	700 " " "
7. Alui <i>Alecsa Stoicsics</i> de datulu 31 Decembre 1871 despre	600 " " "
8. <i>Paulu</i> si <i>Rachila Ioanovics</i> de datulu 3 Ianuariu 1872 despre	500 " " "
9. <i>Antonie</i> si <i>Ietza Siaponjatz</i> de datulu 19 Martiu 1872 despre	200. " " "
10. <i>Cost'a</i> si <i>Len'a Zomboratz</i> de datulu 19 Martiu 1872 despre	100 " " "
11. Obligatiunea comunei bisericesci din <i>Berzov'a</i> de datulu 4 Augustu 1873 imprumutulu de — 1,000 " " "	

de totu *unsprediece obligatiuni* in valóre de — 10,080 fl. v. a.

III. Ale fondului seminarialu romanu infintiatu de fericitulu Patriarchu *Rajacsics*.

1. Obligatiunea <i>Nataliei Ioanovicu</i> de datulu 3 Decembre 1859 despre sum'a de — — —	1050. fl. v. a.
2. Alui <i>Dimitrie Jebeleanu</i> de dat. 1 Dec. 1863 despre	100 " " "
3. <i>Iosifu Stovanu</i> — " " " " despre	100 " " "
4. <i>Georgiu Hodja (Hotia)</i> " " " " despre	100 " " "
5. <i>Gavrilu Gerbani</i> — " " " " despre	100 " " "
6. <i>Georgiu Petrics</i> — " " 6 Iun. 1867 despre	200 " " "
7. <i>Iefta Alexics</i> — " " 21 Ian. 1872 despre	250 " " "
8. <i>Stefanu Ratzkov</i> — " " 20 Aug. 1872 despre	100 " " "

de totu *optu obligatiuni* in valóre de — — — 2000 fl. v. a. di *dóue mii florini valuta austriaca.*

Reasumare.

I. Obligatiunile „*fondului bisericescu comunu*“ cons tau din sum'a totala — — — = 276,900 fl. v. a.

II. Obligatiunile asia numitului „*fondus instructus episcopatus aradiensis*“ dintr'o suma de 10,080 " " "

III. Obligatiunile *fondului seminarialu* infintiatu de fericitulu *Rajacsics* — — — 2000 " " "

Valórea totala a obligatiuniloru. — — — 288,980 fl. v. a.

IV. *Cutra acést'a, s'a mai predatu si primitu libelulu despre banii gat'a elocati in cass'a de pastrare* din Aradu in suma de 25941 fl. 54 cr.

Sum'a totala — 314,921. fl. 54. cr. v. a.

di: *Trei sute patrusprediece mii nóue sute douediecei si unu florini si cinci-diecei si patru cruceri valuta austriaca* in papire de valóre si in libelulu baniloru gat'a elocati in cass'a de pastrare aradana.

V. Restantiele intereselor dupa pretensiunile capituloloru atátu din anii trecuti câtu si cele computeate pana la ultim'a Decemvre a. c. facu o suma de — — — 37,849 fl. 8 1/2 cr. dupa cum se arata in conspectulu de sub A) mai sus provocatu,

VI. In fine sub B) se alatura specificarea speselor de administratiune si manipulare a fonduriloru, — avute pe tempulu de la 17. Noemvre 1872, pana in diu'a de astadi; éra actele referitórie atátu la perceptiuni câtu si la erogatiuni aflanduse la notariatulu Epitropiei provisorie se predau contabilulu spre ulterio-r'a afacere si tenere in evidintia.

VII. Protocolulu de esibite cu 74. corespondintie si siepte protocóle despre siedintiele tenute remanu si mai de parte sub ingrigirea notariatului.

Aradu 14/26 Noemvre, 1873.

In presinti'a nóstra

predatu
Procopiu Ivaceovicu.
Archiepiscopu si Metropolitu

Ioane Popovicu Desseanu,
jurisconsultu.

primitu
Petru Petrovicu.
Notariulu Epitropiei

Dr. Atanasiu Siandoru.
Preside substitutu si cassariu

Ioanu Moldovanu,
contabilu.

Principii (máxime) psihologice proportiunate pentru propunere.

Pentru a cuprinde pruncii cu bucuria, energia si folosu obieptele de invetiatura, servescu facultatile cele mai gingasie si nóbile a prunciloru, adeca facultatea sentiului, voi'a, si iubirea. Intr'acestea se cuprinde misterulu psihologicu, diu' carea cauza, prim'a trebuintia e, ca:

I. Invetiatoriulu se faca prunciloru invetiatura placuta.

Nu este mai cuceritoriu de inim'a prunciloru, decâtu invetiatoriulu afabilu si voiosu. Precum dau radiiele sórelui si rou'a semenaturiloru viétia própseta si verdeatia prin caldur'a loru, intocmai asia invetiatoriulu (educatoriulu) numai prin „iubire“ póte desteptá facultatile dorminde ale prunciloru. Minunatu se desvóltá cugetarea in prunci déca li se facu placute obieptele de invetiatura, chiar si cei mai slabi nainteadia si respundu mai binisioru, de aci urmeadia cá, cugetarea se póte desvali numai prin deprinderi logice; energi'a si iubirea cuprinde tóta poterea si viétia cetei prunciloru, acelea ii animeadia, avutiesce in cru-prinsu, latiesce cerculu vederii si impoternicescu ochii trupesci si sufletesci, acestea tóte nainteadia proprietatile si facultatile intime, pentru aceea se vorbimu prunciloru: chiaru, cu intielesu deplinu si corectu. Sirguintia mai mare a unoru prunci numai cátra unele obiepte (scrisóre séu socóta s. a.) devine pentru cá spre acelea ii am animatu mai inadinsu.

Iubirea spre invetiaturi in sa se póte desceptá in prunci numai déca si invetiatoriulu e cátra acelea inclinatú, adeca se pasimu nainte loru voiosi spunendu-le tóte limpede si corectu, atunci e ca si candu nu vorbesce invetiatoriulu ci le da viétia, i escita la prejudecarea si invetiarea deplina a obieptelorú, — aci se arata poterea demandatóre peste sufletele prunciloru, care ne duce la alu 2-lea puntu de vedere.

II. Obieptele de invetiatura ce se propunu sè se ia din giurulu viétii prunciloru.

a) Sementia are aptitudinea de a germiná (coltiulu viétii) in sine, si aceea se desvóltá din launtru in afara, inse nu de sine sengura. Intocmai e si desvóltarea spirituala a prunciloru, ea devine din intru inafara primindu nutrementu din cuprinsu. — Pruncii sè se crésca in iubire, caci numai prin aceea doben-descu intielegerea. — Prin iubire crescú si se perfectioneadia senguri, totu mai multu desvóltandu-se din launtru, care e tient'a, pentru acést'a si pentru ceealalta viétia.

b) Pruncii deprindindu-se si intielegendu folosulu invétia ca si candu ar fi constrinsi. Pentru aceea iubirea se fia premergend'a lucrare a scólei cu pruncii carii ii cuprinde.

c) Precum represinta prunciloru viétia o intregime, asia are si invetiatur'a se le represente prin vorbiri alese din giurulu vietii (naturei) producendu-le e icóna reala credintiósá, pusa nainte. Obiectele senguraticé ce se propunu in prelegeri, treube representate in aceea stare in carea se afla in natura.

d) Fiindcá problem'a scólei intru aceea sta, ca pruncii sè se crésca ca membri pentru viétia sociala, asia e si necesariu ca propunerile sè se umpla cu spiritulu si viétia in carea vor se traiasca, — pentru aceea in continuu e a se considerá viétia casnica, sociala si cetatianésca, ca se nu tréca invetiaturile peste capetele lor, ci se afle fundamentu realu in adeveratele giurstari.

O propunere in carea se eschide viétia familiara si impreunata potere a santieniei (religiositatii) si a dieimii, si in carea nu se aduce nainte servitulu Ddieescu, liturgi'a si datinele morale crestinesci, aceea departa adeveratele sintiemente concrete precum si intielegerea.

Póte fi cerculu propunerii din Istori'a natiunala ori a patriei, angustu ori latu, insa totudeuna e a se predá asia, incátu in aceea sè se arate unu tipu adevratu de viétia.

III. Cuantitatea si calitatea propunerii e a se mesurá apriatu dupa facultatile intelectuali a prunciloru.

IV. Pertractarea propunerii treube se corespunda activitatii spirituale a prunciloru.

a) Propunerea va merge cu atátu mai usioru, cu câtu mai multu se va urmari natur'a a disu si „Comeniusu“.

b) Propunerea urmeadia naturei, candu incepe de unde'si iau tóte conoscintiele inceputulu, adeca prin tienerea nainte a obiectului, cu privirea:

Acést'a e numai pucinu pentru acelea ce se tienu de universulu vediutu, ci si pentru acelea ce numai prin priviri spirituale se potu cuprinde. Scolarii se véda si auda spre a'si insnsi in intru si a recunósce. — Invetiatoriulu ii conduce numai ca ei in adeveru se privésca, cuprinde, conchida, si cele recunoscute a le urmari si spune. *)

D. Margineantiu.

Docinto super. gr. or. roman.

Despre intuitiune.

Intuitiuni sunt expresiunile ce le primesce sufletulu nostru prin simtiri.

Prin intuitiuni invétia prunculu a cunósce obiectele mai de aprópe, si a se esprimá liberu despre densele.

Despre importantia invetiamentulu intuitivu in scólele poporale.

1. Invetiamentulu intuitivu formédia in materie, in forma si in modulu de invetiamentu, celu mai firescu punctu de trecere dela educatiunea casnica la cea scolara.

2. Form'a invetiamentulu intuitivu treube se consune cu modulu de dupa care s'a facutu prunculu acasa atentu la diferite obiecte.

3. Tonulu invetiamentulu la acestu obiectu sè fia asemenea moduluj, cum vorbescu membrii familiei cu prunculu. Deci dara invetiamentulu intuitivu: 1. Escita in pruncu facultatile sufletesci si le cultiveadia. 2. Prin metodulu intuitivu se desvólta facultatea limbistica, adeca se face de prunculu vorbesce liberu si corect si a 3. Invetiamentulu intuitivu, dá pruncului tóte acele sciintia pregatitoare, pre care se potu basá tóte celelalte obiecte scolare, d. e. elemintele limbei, geografi'a, computulu s. a.

Scopulu invetiamentulu intuitivu.

Scopulu invetiamentulu intuitivu e a conduce pre prunci intr'unu modu corespondiatoriu priceperii sale, totu cu inctulu dela educatiunea casnica si instructiunea familiara, la educatiunea si instructiunea scolara. De aceea. 1. Invetiatoriulu treube se conduca pre scolari intr'acolo, ca intuitiunile castigate a casa sè se sile consolidadie si intregésca. 2. Sè se deprinda scolarii in concipiare chiara in deosebirea si pastrarea celoru privite.

Medilócele spre ajungerea scopulu invetiamentulu intuitivu.

1. Invetiatoriulu sè se grijasca de o anumita multime de varietati intuitive, d. e. obiecte nu numai din scóla, ci si afara de scóla.

2. Se faca comparare intre obiecte.

3. La instruire treube se fia invetiatoriulu desceptu si veselu.

4. Obiectele dupa putintia sè se arate in realitate.

5. Propusetiunile sè se esprime, intregi in care sè se esprime, cuvintele, silabele curatu si corect.

6. Se nu se treaca iute dela unu obiectu la altulu, ci sè se faca repetitiuni la finea fiecarei lectiuni.

*) Cele ce enarezi de aci incolo nu le aflámu de lipsa pentru publicare. Indemnulu spre bine treube se purécá din intru, ór nu din afora. Dta nu treubo se obosesci in lupta pentru unelu flécuri provenite din malitia. Red.

Form'a séu metodulu invetiamentulu intuitivu.

1. Invetiatoriulu face, séu conduce pre scolari se privésca mai antaiu si se pronuncie tora a observá unu ordinu anumitu.

2. Invetiatoriulu face pre scolari se numésca obiectele privite, si sub conducerea lui aduce obiectele intr'unu ordinu anumitu.

3. Dupa numire urmédia determinarea obiectelor mai de aprópe.

4. Vorbesce despre folosulu obiectelor.

5. Urmédia descrierea obiectelor, dupa colóre si forma.

6. Asemanarea singurateceloru obiecte intra sine.

7. Finea la fia care obiectu de instructiune, o formédia invetiamentulu intuitivu moralu.

Nicolau Lepa,
invetiatoriulu.

VARIETATI.

* * Congresulu Republicei mexicane a votatu acum in urma diverse schimbari in constitutiunea sa fedarala: separatiunea complecta a Bisericei de statu; abolirea juramentulu religiosu; suprimarea voturiloru monastice; casatori'a civila; abolirea feudalitatii eclesiastice. Clerulu mexicanu, respunsiendu printr'o amerintiare de excomunicatiune contra tuturoru acelora ce s'ar supune noueloru legi, guvernulu a alungatu imediatu pe toti jesuitii, cari au fostu constrinsi a se imbarcá pe vapórele anglese séu americane Tóte autoritatile au recunoscutu si au primitu nou'a constitutiune.

+ Milli'a-Christin'a, femeea cu doue capete séu sororile Siamu.

Cine nu au auditu despre fratii Siamu? Unu fenomenu analogu este espusu vederei in Circulu dela Campii Elisei la Parisu. Nici odata natur'a nu a creatu o bizeria mai in afara de legile cunoscute. Doue surori legate un'a de alta prin o membrana si formandu o singura persóna in doue corpuri. Candu cineva intra in loculu unde 'su espase aceste domnisióre, vede doue capete rachitice, insa suridinde. Distincte in partea de susu, dela bustu insa ele paru cá nu facu decátu un'a prin membrele inferióre. Domnisiórele Milli'a si Christin'a sunt in totulu fintie hibride: trasurile loru necorecte, buzele gróse, perii creti, colórea fecii loru, spunu in deajunsu cá sunt negre (mulatre.) Originalitatea fenomenulu consista in doue fapte care paru a se contradice, si care desconcentréza, precumu se dice, pre filosofi si fisiologi. Dupa esaminarea ce li s'au facutu s'au descoperitu c'a aceste doue surori desí legatu strinsu un'a de alta prin unu sou, unu singuru saorumu, cu tóte aceste sunt dotate cu doue caractere, cu doue temperamente deosebite celu pucinu pentru partea superióra a fintiei loru. Ele au doi crieri, doue inimi si prin urmare ele sunt susceptibili de a incercá sensatiuni cu totulu contrarie. Un'a póte se aiba durere de capu, si alt'a sanetósá; un'a póte se planga si alt'a se rida; un'a se manance si alt'a se dórma; un'a se cante si alt'a se vorbésca. Insa in partea inferióra a corpulu sensatiunea este comuna, dela stomacu pana in talpi conformitatea ambeloru surori devine asemine. Astfeliu desí amendoue au patru picióre, déca cineva pisca pre un'a la piciorulu stangu amendoue voru incercá aceeaasi durere. Sè se balanseze unulu din picióre, câte trele celelalte incepe indata a dansá.

CONCURSU

1

Se deschide pentru ocuparea definitiva a urmatóreloru statii invetiatoresci, si adeca:

1. Din Grosiu cu terminulu de alegere pre 27 Decem. a. c. v. pre langa emolumintele: in bani 63. fl. v. a. in grau 15 meti, cucurudiu 15 meti, sare 50 fti., Clisa 100 fti, lumini 12 fti, pamentu estravilanu 4 jugere de finatie, quartiru liberu si 1 jugeru de gradina, si in fine 8. orgii de lemne, din care e a se incaldí si scól'a,

2. Bulza cu terminulu de alegere pana la 28 Decem. a. c. s. v. pre langa emolumintele: in bani 73 fl. 50 cr. v. a. cucurudiu 39 meti, sare 100 fti, clisa 100 fti. lumini 15 fti, pamentu estravilanu 3 jugere de finatie, lemne 10 orgii, din care e a se incaldí si scól'a; quartiru liberu cu 1/2 jugeru de gradina pentru legumi.

Doritorii de a ocupá vre un'a din aceste statii invetiatoresci, au a substerne recursele, pana la terminele susu puse, inspectorulu de scóle per: Kápolnás in.

Bacamezeu 29. Noem. 1873.

In contielegere cu Comitetele parochiale: Laurentiu Barzu inspectoru scolaru.

Concursu

2

Se deschide pentru statiunea invetiatoresca confesiunale pentru clasa I. din Buteni (cottul Aradului) devenita vacanta prin renunsierea fostului invetiatoriu Demetriu Curta — cu terminu de alegere pe 30 Decembrie a. c. calendariulu vechiu.

De acestu postu sunt legate urmatoarele emoluminte:

- 1.) 300 fl. salariu anualu
- 2.) 100 fl. pentru quartiru
- 3.) 4 orgii de lemne pentru incaldirea scolii.

Doritorii de a ocupa acestu postu au de asi susterne recursurile lor adresate catra comitetulu parochiale subscrisului inspectoru, cu terminu pana in 26. Decemvre a. c. st. v. si proviedute cu testimoniu despre absolvirea cursurilor pedagogice si de calificatiune, si atestatu de moralitate; — vor avea preferintia aceia, cari sunt bine versati in cantu avendu acestia a se presinta, in vr'o Domineca ori serbatore la biserica spre asi dovedi desteritatea in tipicu si cantu.

Datu in Buteni 25 Novembrie 1873.

Comitetulu parochiale. In contielegere cu mine Isidoru Popescu, inspectoru.

Concursu.

2

Nimicinduse alegerea de invetiatori dela class'a I. si II din comunitatea Cenadulu-micu intemplata in 8 Septemvre a. c. amesuratu decisului venerabilului consistoriu diecesanu ca senatu de scole din Aradu dto. 25. Octomvre a. c. Nr. 1379/319 scol. pentru ambele aceste statiuni invetiatoresci se publica de nou concursu cu terminu pana la 16. Decemvre 1873. st. vechiu, candu se va efeptui si alegerea.

Emolumintele la statiunea dela class'a II sunt: $\frac{1}{4}$ sesiune de pamentu aratoriu, 200. fl. v. a. in bani; 6. stangeni de lemne moi; cortelu liberu cu gradina intravillana; era la statiunea dela class'a I. 250. fl. v. a. in bani, 3. stangeni de lemne moi, cortelu liberu cu gradina si unu estravillanu de 150 □ pentru legumi, si in fine pentru ambii invetiatori cate 3. stangeni de paie; era de incaldirea scolilor se va ingrigi comunitatea bisericesca.

Doritorii de a ocupa aceste posturi sunt poffiti asi tramite recursule instruite cu documintele prescise in statutulu organicu la subscrisul pana in diu'a alegerei; si a se presinta in faci'a locului in un'a din duminicile ori serbatorile pana in diu'a alegerei seu macar in diu'a alegerei, spre a da proba despre desteritatea lor in cantarile bisericesci.

Datu in Cenadulu-micu 25. Noemvre 1873. st. v.

In contielegere cu Comitetul parochialu Mihaiu Sierbanu inspectoru cercualu de scole.

CONCURSU

3

Pentru postulu vacante docentale in comun'a Sarcia romana, comitatulu Torontalu, se deschide pana in 27. Decembre a. c. vechiu, candu va fi si alegerea.

Aspirantii la acestu postu, recursule sale cu propri'a mana scrise — adresate Onoratului Comit. paroch. in Sarcia romana — au ale asterné Inspectorului cerc. de scole in Iancahidu per Bega Sz. György in comitatulu Torontalu, instruite cu documente despre absolvirea vr'o unoru classe pregatitorie a preparandiei, a examenului de calificatiune, de moralitate; ér acei recurrenti, cari in diferite posturi docentali ca atari deja au servitu, de pretotindenia se-si documentedie moralitatea sa nepetata desteritatea si diliginti'a in procedur'a docentale si in un'a din duminici seu serbatori in faci'a locului a se presinta la biserica pentru cantarea rituale.

Emolumente: 84. fl. bani gat'a; pentru lardu 20. fl; 50 ft. saria; 15 ft. lumini in natura seu relutu in bani; 26 cubule grau macinatu; 20 cubule cucurudiu; 2 orgii lemne; 8 orgii de paie dintre cari area se incaldi si sob'a de prelegere; 4 jugere pamentu aratoriu care esarendandu-se se póte capeta unu pretiu aprosimativu de 100 fl. la anu; cortelu liberu si $\frac{1}{4}$ jugere de gradina de legume.

Sarcia-romana in 8. Novembre 1873.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu inspectorulu cerc. de scole: Ioanu Popovicu parocu.

Cu tipariulu lui Stefanu Gyulai. — Proprietatea si editur'a diecesei aradane. — Redactoru respundietorin Iosifu Goldislu.

Concursu.

3

Pentru postulu invetiatorescu in comun'a Costeiu mare-si micu tractulu protteralu alu Hasiului pana in $\frac{10}{28}$ Decemvre a. c. candu va fi si alegerea.

Doritorii de a ocupa acestu postu, au a substerne recursule scrise cu man'a proprie, si adresate comitetului parochialu din Costeiu-maresi micu — si substernute D. Inspectoru scolaru cercualu Georgiu Petrovicu in Budintiu — instruite cu testimoniu despre absolvirea preparandiei, despre examenulu de calificatiune, despre alte pregatiri si de moralitate pana in diu'a mai susu insemnata; tot-odata aspirantii la acestu postu au in un'a din duminici seu serbatori a se presenta la biserica pentru a dovedi desteritatea in tipicu si cantu.

Emolumentele de acestu postu sunt legate:

- 1.) cortelu liberu cu gradina de legumi.
- 2.) 189 fl. 75. cr. a. a.
- 3.) 11 meti grau.
- 4.) 11 meti cucurudiu.
- 5.) $2\frac{1}{4}$ jugere estravillanu.

Costeiu-mare si micu, 25. Noembre 1873

Comitetulu parochialu

in contielegere cu D. Inspectoru scolaru cerenaju.

Concursu.

3

Pentru parochia din Cusiisu protopresviteratulu Beiusiului, devenita vacanta prin mortea fostului preotu.

Emolumintele sunt: pamentu parochialu de 8. cub. de semenatura, stolele indatinat si quartiru liberu, Nrulu case-loru e 140.

Doritorii de a ocupa aceasta parochia, au a-si tramite recursurile sale instruite dupa prescisele statutului organicu pana la 10. Decembre vechiu a. c. la subscrisul in Ds. Forrau p. ult. Beiusiu.

Ds. Forrau la 24. Novembre 1873. Din incredintiarea Comit. par.

Vasiliiu Papu, parochu D. Forrau ca suplinte alu oficiului protopopescu de Beiusiu.

Concursu

1

Sè deschide pe statiunea de suplinte langa betranulu invetiatoriu din Veresmortu Comitatu Carasiu, inspectoratulu Birchisiului, pana la 7 Ianuaru 1874. candu va fi si alegerea.

Prelanga $\frac{2}{3}$ din emolumintele:

1. in bani 52 fl. 50. cr.
2. in grau 10 meti.
3. in cucurudiu 20 meti.
4. in Sare 50 fonti.
5. Clisa 100 fonti.
6. Lumini 15 fonti.

7. Pamentu estravillanu de finatie 4 jugere.

8. Quartiru liberu cu gradina de 1 jugeru, si 8 orgii de lemne, din care este a se incaldi si scol'a

Doritorii de a dobindi acest'a statiune, au a-si trimite recursule pana la terminulu susu pusu inspectorulu scolaru per Kápolnás in Bacamezeu 29. Noemvre, 1873.

In contielegere cu comitetulu parochialu. Laurentiu Barzu, insp. cer. de scole.

Concursu.

1

Pentru postulu invetiatorescu, la scol'a noua din S. Mihaiu se deschide concursu pana in 16. Decembre a. c. in care di va fi alegerea,

Cu acestu postu sunt legate urmatoarele emoluminte:

1. Cortelu liberu cu gradina de legumi;
2. 100 fl. v. a. bani gat'a.
3. 30 meti de grau.
4. 2. jugeru de aratura;
5. $\frac{1}{4}$ jugere de via;
6. 8 stengeni de lemne, din cari se va incaldi si scol'a.

Doritorii de a ocupa acestu postu au de asi tremite recursule scrise cu man'a propria si indiestrate cu documentele necesarie, despre absolvirea preparandiei, despre examenulu de calificatiune, despre portarea morala si despre óresi cari clase pregatitorie pona la numit'a di stilisate catra comitetulu parochialu — la inspectorulu cercualu Dr. Vasiciu in Temisiora.

Din siedinti'a comitetului parochialu tienuta in S. Mihaiu in 22. Noembre, 1873.

Cu sciea si cu invoirea mea Dr. Vasiciu. Inspect de scole. cer.